

1. Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen

- Koulun koko henkilöstö **puuttuu koulussa tapahtuvaan väkivaltaan ja epäasialliseen käytökseen**.
- Koulussa on **vastuuhenkilö**, joka auttaa opettajia selvittämään väkivalta- ja kiusaamistilanteita.
- Koulun henkilöstö ja huoltajat tekevät **yhteistyötä**. Huoltajat voivat ottaa yhteyttä koulun henkilöstöön matalalla kynnyksellä.
- Koulun henkilöstö opettaa oppilaille:
 - tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja**
 - mitä väkivalta, kiusaaminen, häirintä ja syrjintä tarkoittavat
 - miten voi toimia, jos havaitsee tai kokee väkivaltaa, kiusaamista, häirintää tai syrjintää.
- Oppilailla on erilaisia **vastuutehtäviä**, joissa he osallistuvat turvallisen ja hyvinvoivan yhteisön rakentamiseen
 - Esim. oppilaskunnan hallitus, tukioppilaat, liikkuvaksit.
- Henkilöstö käsittelee oppilaiden kanssa **tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja moninaisuuden** teemoja.
- Koulussa **jokainen on hyväksytty ja arvostettu omana itsenään**.

2. Puuttuminen

Koulun henkilöstö puuttuu ja selvittää tilanteen. Puuttumisen vaiheet:

1. Keskustelu kohteeksi joutuneen oppilaan kanssa.

2. Keskustelu yksitellen muiden osapuolten kanssa.

3. Henkilöstö kirjaa sähköiseen muistioon, mitä on tapahtunut ja mitä oppilaiden kanssa on sovittu.

4. Henkilöstö tiedottaa huoltajia tapahtuneesta saman päivän aikana.

Jos kyseessä oli vakava väkivallan teko tai pitkittynyt tilanne, koulun henkilöstön täytyy tehdä **lastensuojeluilmoitus tekijästä ja tarvittaessa myös uhrista**. Näin molemmat osapuolet saavat apua. Jos teko voi olla **rikos**, esimerkiksi pahoinpitely, henkilöstön täytyy tehdä tekijästä myös **rikosilmoitus** poliisille. Tarvittaessa yhteys koulupoliisiin.

Jos toiminta jatkuu seurantavaiheen jälkeen, koulun kasvatusohjaaja tulee mukaan selvittämään tilannetta. Kiusaamisen jatkuessa järjestetään palaveri johon osallistuu oppilaat, huoltajat ja tarvittava henkilöstö.

3. Seurantavaihe ja jälkituki

- Koulun henkilöstö **seuraa tilannetta säännöllisesti** ja varmistaa oppilaan kokemuksen **turvallisuudesta**.
- Koulun henkilöstö järjestää oppilaiden kanssa **seurantatapaamisen**, jossa keskustellaan, onko kiusaaminen loppunut ja ovatko kaikki noudattaneet sovittuja asioita.
- Koulun henkilöstö **tiedottaa huoltajia** seurannasta.
- Henkilöstö arvioi, millaista tukea osapuolet tai koko ryhmä tarvitsevat.
- Opettaja voi järjestää oppilaalle kasvatuskeskustelun tai määrätä kurinpitotoimen, esimerkiksi jälki-istuntoa.
- Perheet voivat hakea lisää **apua tilanteiden ratkaisemiseen** koulun ulkopuolisista tukipalveluista, kuten ankkuritoiminta, MLL:n Selviytyjät-vertaisryhmä, perhekeskuksen tukipysäkki tai Keski-Suomen sovittelutoimisto.